

Boerderij Daalhoeve
Voor kinderen en zorg

BELEIDSPLAN BOERDERIJ DAALHOEVE 2019-2023

‘Naar een sterke ondernemende maatschappelijke organisatie’

Inhoud

0. Samenvatting (verkorte versie)
1. Inleiding en doel van dit plan
2. Hoe ging het de laatste jaren: terugblik
3. Wie zijn wij: missie, visie en strategie
4. Waar staan wij voor: onze waarden
5. Wat doen wij: onze kernactiviteiten
6. Welke dieren hebben wij en waarom?
7. Wat doen wij aan educatie?
8. Hoe gaan we om met onze mensen?
9. Hoe gaan we om met onze euro's?
10. Waarop richten we ons in de komende jaren?
11. Tot slot: we doen het samen

december 2018

0. Samenvatting

Inleiding

Stichting Boerderij Daalhoeve heeft haar beleidsplan 2016-2019 geactualiseerd. Dat is gebeurd omdat de boerderij zich de afgelopen jaren onverwacht sterk heeft ontwikkeld en zich een aantal ontwikkelingen heeft voorgedaan die wij in ons vorige plan niet konden voorzien. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot keuzes die wij in dit beleidsplan vastleggen. Tevens geven we onze koers aan voor de jaren 2019-2023. Centraal daarin staat onze wens meer focus aan te brengen in onze kernactiviteiten en onze organisatie te stabiliseren en verstevigen.

Wat doen wij nu?

Daalhoeve is een combinatie (of optelsom) van vier kernactiviteiten.

- *Ontmoetingsplaats.*
Als kinderboerderij trekken wij veel bezoekers en zijn wij tevens aantrekkelijk voor vrijwilligers. De aantrekkelijkheid van Daalhoeve willen we de komende jaren bestendigen en waar mogelijk en nodig verder uitbouwen.
- *Centrum voor maatschappelijke participatie en dagbesteding.*
We bieden op de boerderij een zinvolle dagbesteding aan vrijwilligers en aan cliënten van diverse maatschappelijke organisaties. Om dit te bestendigen, streven wij naar een grote diversiteit aan activiteiten, om zo ook een grote diversiteit aan dagbestedingsplekken te kunnen bieden. Zo kunnen wij inspelen op de uiteenlopende behoeften, talenten en mogelijkheden van vrijwilligers en cliënten.
- *Dierverzorging en groenbeheer.*
Wij zijn ook actief buiten de eigen boerderij en verzorgen de dieren in het stadspark van Maastricht en het groenbeheer op meerdere plekken in de stad.
- *Maatschappelijk ondernemende boerderij.*
Wij ondernemen enkele commerciële activiteiten (horeca, winkel, kinderfeestjes, multifunctioneel gebruik van ruimtes) om onze financiële basis te versterken en daarmee onze sociale en maatschappelijke activiteiten te ondersteunen. Als ondernemende boerderij spelen we flexibel in op nieuwe ontwikkelingen en kansen die zich voordoen.

Bij de uitvoering van deze activiteiten laten wij ons leiden door een aantal waarden:

- sterk koppelen aan zwak;
- geen instituut, maar een plek voor mensen;
- zorg voor de toekomst;
- open en eerlijk;
- werken zoals het hoort.

Waarop richten we ons in de komende jaren?

Wij blijven ook in de komende jaren in de eerste plaats een ontmoetingsplaats en een centrum voor maatschappelijke participatie en dagbesteding. We kiezen daarbij voor een zo groot mogelijke diversiteit in dieren en activiteiten, om aantrekkelijk te blijven voor bezoekers,

vrijwilligers en cliënten. Ons succes dwingt ons wel om meer aandacht te besteden aan de eigen organisatie en de blik ook naar binnen te richten. De komende vier zaken krijgen de komende jaren daarom extra aandacht.

- *Groot worden door klein te blijven.*
Vanwege ons succes is de kans groot dat onze organisatie en activiteiten blijven groeien. Dit mag echter niet ten koste gaan van ons unieke, laagdrempelige en kleinschalige karakter. Dat vraagt om een beheerste ontwikkeling: wel inspringen en meeliften op kansen die zich voordoen, maar altijd kritisch blijven om te borgen dat ons karakter niet verloren gaat.
- *Versterken van de organisatie.*
Onze organisatie wordt de komende jaren op vele fronten versterkt. Ook volgen wij vanzelfsprekend de verdere professionalisering en aanscherping van regelgeving in de sector van kinderboerderijen.
- *Zoeken naar vernieuwende samenwerkingsvormen.*
Wij blijven een actieve partner, in en buiten de buurt. Daarom blijven we zoeken naar vernieuwende samenwerkingsvormen met andere innovatieve maatschappelijke organisaties, onze partners in het sociaal en zorgdomein en de andere kinderboerderijen in Maastricht.
- *Verder verbeteren van de boerderij en het boerderijterrein.*
In 2018 stelden wij een zesjarenplan vast met investeringen in het structureel en gepland verder verbeteren en ontwikkelen van de boerderij en het boerderijterrein. In 2018 zijn de eerste verbeteringen uitgevoerd. De komende jaren volgen er meer. Daartoe behoort ook de aanleg van parkeerplaatsen op het voorplein om de parkeeroverlast voor de buurt te minimaliseren.

1. Inleiding en doel van dit plan

Voor u ligt het geactualiseerde beleidsplan van Stichting Boerderij Daalhoeve. Daarin geven wij onze ambities weer voor de jaren 2019-2023. Centraal daarin staat de wens om enerzijds ons unieke, laagdrempelige en kleinschalige karakter te behouden en anderzijds onze kernkwaliteiten en toegevoegde waarde voor de Maastrichtse samenleving te stabiliseren en verstevigen. Daalhoeve blijft een ontmoetingsplaats voor kinderen en volwassenen in en om Maastricht en een centrum voor maatschappelijke participatie en dagbesteding voor mensen die daar behoefte aan hebben. Onze blik is gericht naar buiten en we zijn ondernemend. We werken aan een goede relatie met de gemeente Maastricht en aan vernieuwende samenwerkingsvormen met andere organisaties in het sociale en groene domein. Doel daarbij is om elkaars krachten te benutten en samen meerwaarde te creëren. In dit verband zijn we graag een actieve partner, in en buiten de buurt.

In dit plan kijken we eerst kort terug. Hoe heeft Daalhoeve zich de afgelopen jaren ontwikkeld? Daarna behandelen we de waarden die wij in ons werk hanteren. Vervolgens gaan we kort in op de kernactiviteiten waar we de komende jaren voor staan. Ten slotte komen de speerpunten aan de orde. Waar leggen we in ons beleid voor de periode 2019-2023 extra nadruk op?

2. Hoe ging het de laatste jaren: terugblik

Daalhoeve schreef nog maar 2½ jaar geleden het vorige beleidsplan 'Groen en betrokken'. Daarin stelden we ons te willen ontwikkelen tot ontmoetingsplaats, centrum voor natuureducatie en centrum voor maatschappelijke participatie. Sindsdien is de groei van de boerderij onverminderd doorgegaan en deed zich een aantal ontwikkelingen voor die we voorjaar 2016, toen wij het vorige beleidsplan schreven, niet hadden voorzien:

- de aantrekkingskracht van Daalhoeve op bezoekers uit de naaste en wijdere omgeving is enorm gegroeid. Het is regelmatig bijzonder druk op de boerderij;
- ook voor vrijwilligers zijn wij steeds aantrekkelijker geworden. Veel mensen kiezen de boerderij als plek voor zinvolle dagbesteding;
- een aantal externe partijen heeft ons ingeschakeld voor de uitvoering van opdrachten in onder meer het groenbeheer;
- mede door bovengenoemde ontwikkelingen is ons bestand aan betaalde medewerkers snel gegroeid: begin 2016 nog drie, nu twaalf;
- binnen de wereld van de kinderboerderijen wordt veel nagedacht over het behoud van de aantrekkelijkheid voor nieuwe generaties. Daarin spelen ook exotische dieren een belangrijke rol. Tegelijkertijd is er een tendens naar verdere professionalisering en moeten kinderboerderijen aan steeds strengere regels voldoen;
- keerzijde van onze groeiende populariteit is dat we met name in de sociale media onder een vergrootglas liggen. Dit maakt ons in publicitair opzicht kwetsbaar.

Deze ontwikkelingen en ons onverwacht grote succes in de afgelopen jaren maken het noodzakelijk om ons beleidsplan voortijdig te actualiseren. Kort samengevat gaat het daarbij om het aanbrengen van meer focus en het stabiliseren en verstevigen van Daalhoeve als organisatie. We werken dit hierna verder uit.

3. Wie zijn wij: missie, visie en strategie

Onze missie is het gezond versterken van Boerderij Daalhoeve als ontmoetingsplaats voor kinderen en volwassenen in en om Maastricht en als centrum voor maatschappelijke participatie en dagbesteding voor mensen die daar behoefte aan hebben.

Daalhoeve heeft zich ontwikkeld tot een zorg- en ontmoetingsboerderij, zonder dat dit ten koste gaat van de laagdrempelige, kleinschalige, vrolijke en vriendelijke uitstraling van een kinderboerderij. In onze visie blijft deze uitstraling de basis van onze organisatie. Dit zorgt voor een continue toestroom van bezoekers, en daarmee voor een voortdurende ‘voeding’ van activiteiten waarin vrijwilligers en cliënten een zinvolle dagbesteding vinden. Door de kinderboerderij als ontmoetingsplaats te borgen, vergroten wij de mogelijkheden om ons verder te ontwikkelen tot een centrum voor maatschappelijke participatie en dagbesteding. In onze visie is het daarvoor wenselijk ook een beperkt aantal exotische dieren te huisvesten. Dit vergroot de aantrekkingskracht van Daalhoeve. Wij zijn de enige plek in Maastricht en omgeving waarin kinderen en volwassenen gratis van deze dieren kennis kunnen nemen. Onze meer ondernemende activiteiten (horeca, winkel, kinderfeestjes) zijn uitsluitend ondersteunend aan onze maatschappelijke en sociale doelen. Daalhoeve is en wordt geen door winst gedreven organisatie.

Onze strategie voor de komende jaren is gericht op het zo aantrekkelijk mogelijk houden van de kinderboerderij voor een breed publiek. Daarnaast willen wij voorzien in een zo breed mogelijk aanbod aan dagbestedingsplekken, zodat voor iedereen die bij onze boerderij wil werken een geschikte plek kan worden gevonden. Daarom blijven wij ook buiten de boerderij inspelen op nieuwe kansen die zich voordoen voor een uitbreiding van activiteiten in de diervoorzorg en/of het groenbeheer. Hiermee kunnen wij ons aanbod aan werkplekken en de diversiteit daarin verder vergroten. Zo spelen wij in op de uiteenlopende behoeftes, talenten en mogelijkheden die leven bij vrijwilligers en cliënten.

Als onderneming steken we maar beperkt energie in het zelf ontwikkelen van nieuwe activiteiten. Wel hebben we een goed gevoel voor nieuwe kansen en springen we in op vragen en verzoeken, op voorwaarde dat ze ons karakter als laagdrempelige, kleinschalige, vrolijke en vriendelijke kinderboerderij niet in gevaar brengen.

4. Waar staan wij voor: onze waarden

Wij hanteren in ons functioneren de volgende waarden.

- *Sterk koppelen aan zwak.*
In onze organisatie koppelen we sterk aan zwak. Het elkaar helpen, van elkaar leren en elkaar ondersteunen staan centraal. Dit geldt voor betaalde medewerkers, vrijwilligers, cliënten en bestuur. Mensen worden gestimuleerd hun talenten zo optimaal mogelijk in te zetten en ontwikkelen. Iedereen wordt aangesproken op zijn of haar verantwoordelijkheden, maar binnen de mogelijkheden (en beperkingen) die men heeft.
- *Geen instituut, maar een plek voor mensen.*
Daalhoeve wil per se geen instituut worden. Menselijke waarden en behoeften staan altijd centraal, niet het belang van het instituut of van specifieke individuen. Iedereen moet zich welkom voelen op de boerderij. Mensen die het moeilijk hebben in de samenleving,

moeten zich op Daalhoeve veilig en geborgen voelen. Daalhoeve is een laagdrempelige voorziening waar plek is voor iedereen die dieren, de natuur en de medemens een warm hart toedraagt.

- *Zorg voor de toekomst.*
Als kinderboerderij vindt Daalhoeve het extra belangrijk bij te dragen aan een duurzame en gezonde toekomst, waarin ook kinderen aangenaam kunnen blijven leven. Dat doen we op verschillende manieren, zoals de zonnepanelen op onze daken, het in contact brengen van kinderen met dieren ‘van bij ons en uit de wijdere wereld’ zodat zij respect ontwikkelen voor alles wat leeft en groeit, het laten zien waar ons voedsel vandaan komt en het etaleren van de mogelijkheden van een gesloten voedselkringloop.
- *Open en eerlijk.*
Wij zijn een open en laagdrempelige organisatie die graag met iedereen praat over de waarde van en activiteiten op de boerderij. We staan open voor ieders opinie, gebruiken verschillende kanalen (onder andere sociale media, website en het buurtmagazine Belh  fke), om uit te leggen wat we doen en waarom en nodigen de buurt en maatschappelijke partners expliciet uit om met ons de dialoog aan te gaan. Transparantie staat in alles voorop, zowel intern als extern.
- *Werken zoals het hoort.*
Met onze ondernemende opstelling en transparantie over ons handelen liggen we geregeld onder een vergrootglas. Dit vergroot de kans op commotie in met name de sociale media. De publicitaire storm rond de pinguïns in 2018 is daarvan het bewijs. Steeds weer blijkt daarbij dat wij aan alle regels voldoen, van (gemeentelijke) vergunningen tot en met de richtlijnen over de verzorging van exotische dieren. Niet voor niets hechten wij daaraan een groot belang en onderhouden we goede relaties met onze opdrachtgevers, vergunningverlener, keuringsinstanties en dierenartsen. We blijven dat ook in de komende jaren doen. Daarom volgen we ook de ontwikkelingen in de sector van kinderboerderijen op de voet en zullen we nieuwe regels op tijd invoeren.

5. Wat doen wij: onze kernactiviteiten

Daalhoeve is een combinatie (of optelsom) van vier kernactiviteiten. Daarmee brengen wij meer focus aan; in het vorige beleidsplan was nog sprake van zes kernactiviteiten.

- *Ontmoetingsplaats.*
Met onze horecafaciliteit De Koojstal met buitenterras, de boerderijwinkel, de verschillende evenementen in de verschillende jaargetijden (met de Lammetjesdagen in de winter als grootste trekpleister), de kleinschalige speelplekken, de grote diversiteit aan dieren en de mogelijkheid op ons terrein kennis te nemen van verschillende streekgewassen zijn wij een aantrekkelijke ontmoetingsplaats voor jong en oud. Ons beleid is deze aantrekkelijkheid te behouden en waar nodig verder uit te bouwen. Dat doen we door investeringen in het dierenbestand (zie onder 6) en in gebouw en terrein (zie onder 10).
- *Centrum voor maatschappelijke participatie en dagbesteding.*
Op de boerderij werkt een breed palet aan mensen, van betaalde medewerkers tot vrijwilligers die voor hun vrije tijd een zinvolle invulling zoeken (‘zonder rugzakje’) en

cliënten die worden begeleid door een instantie ('met rugzakje'). Het samenwerken tussen al deze mensen willen wij zo organisch mogelijk laten verlopen. We hanteren maar beperkt een hiërarchische structuur. Mensen komen bij ons op een gelijkwaardige basis binnen en vinden op Daalhoeve een zinvolle dagbesteding op een plek die bij hen past. Sommigen worden daardoor geholpen bij de re-integratie in de maatschappij en vinden via Daalhoeve de weg terug naar een reguliere baan. Deze combinatie van 'vangnet' en 'springplank' blijven wij hanteren.

- *Diervoorzorging en groenbeheer.*

Teams met vrijwilligers van Daalhoeve verzorgen het groenbeheer op verschillende plekken in de wijk Daalhof in Maastricht-West. Dat doen we in samenwerking met de gemeente Maastricht of bewoners. Ook pachten we een weiland van de Stichting Elisabeth Strouven en onderhouden wij terreinen voor derden. Deze gebieden worden door ons beheerd en/of we laten er dieren lopen voor de begrazing. Zo creëren wij ook dagbestedingsplekken voor vrijwilligers en cliënten die het op de boerderij zelf te druk vinden. Zij vinden op onze 'buitenterreinen' de rust die ze nodig hebben. Tegelijkertijd zijn deze buitenterreinen voor veel vrijwilligers een nieuwe 'stap vooruit', nadat ze in de veilige en geborgen omgeving van de boerderij hun eerste stappen naar (hernieuwde) zelfstandigheid hebben gezet.

- *Maatschappelijk ondernemende boerderij.*

Daalhoeve heeft met de Koojstal een eigen horecavoorziening, waar geen alcohol wordt geserveerd. Daarnaast is er de boerderijwinkel. Ook stellen we diverse ruimtes, met als tegenprestatie een gebruikersvergoeding, ter beschikking aan onder meer een slager, buitenschoolse opvang, zorginstelling Radar en voor kinderfeestjes. Buiten de boerderij doen wij opdrachten voor de gemeente Maastricht (diervoorzorging in het stadspark) en de Bosgroep (groenbeheer rond Buitenplaats Vaeshartelt). Al deze ondernemende activiteiten zijn uitsluitend ondersteunend aan onze activiteiten op sociaal en maatschappelijk gebied en komen voort uit de wens niet alleen afhankelijk te zijn van financiële bijdragen van de gemeente. De opbrengsten daarvan vloeien dan ook direct terug naar de boerderij.

6. Welke dieren hebben wij en waarom?

De aanwezigheid van dieren is de belangrijkste trekpleister van Daalhoeve. Ze zijn het belangrijkste middel waarmee wij de boerderij open kunnen houden voor het publiek (zonder entree en met een educatieve functie). De dieren zijn aantrekkelijk voor bezoekers (kinderen en volwassenen) en voor vrijwilligers die het werken in onze veeleisende samenleving (nog) te moeilijk vinden. Om de aantrekkelijkheid zo groot mogelijk te houden, kiezen we voor een gevarieerd dierenbestand, waarin we af en toe ook kleine veranderingen aanbrengen. Ons dierenbestand bestaat enerzijds uit min of meer traditionele boerderijdieren. We kiezen daarbij wel vaak voor een mini-variant (bijvoorbeeld minipaardjes en minikoeien), omdat ons terrein niet groot genoeg is om grote boerderijdieren te houden.

Anderzijds bestaat ons bestand uit dieren uit andere werelddelen ('exoten'). Daalhoeve is de enige plek in Maastricht en omgeving waar bezoekers gratis exoten kunnen zien. De ervaring leert dat dit veel (extra) bezoekers trekt en daarmee bijdraagt aan onze doelen. Tegelijkertijd biedt het een 'spannender' werkplek voor de vrijwilligers die daar behoefte aan hebben.

Exoten passen daarom in ons streven om zowel voor bezoekers als vrijwilligers veel variatie te bieden. We volgen daarbij strikt de regelgeving die voor deze dieren geldt, namelijk dat op de boerderij tien soorten mogen worden gehouden. In een aantal gevallen blijven deze eerst

eigendom van de bedrijfsleider. Dat doen we deels omdat de financiële middelen van de boerderij soms tekort schieten voor de aanschaf, deels om zo – zonder risico voor de boerderij – eerst te bekijken of de dieren wel geschikt zijn voor Daalhoeve. Afspraak is dat alle dieren uiteindelijk (binnen uiterlijk zes jaar) eigendom zijn van de boerderij. Daarvoor is een bedrag opgenomen in de begroting. Halfjaarlijks wordt de lijst van eigendommen van de dieren geactualiseerd en ondertekend door het bestuur en de bedrijfsleider.

Op de boerderij worden ook regelmatig dieren geboren. Deels gaat de natuur gewoon zijn gang, deels gebeurt dit min of meer gepland. Wij fokken op de boerderij varkens van speciale rassen. Dat doen wij deels om deze rassen in Nederland te behouden, maar ook om educatieve en commerciële redenen. Educatief omdat we zo laten zien waar het voedsel op ons bord vandaan komt (biggen worden op Daalhoeve geboren, blijven de eerste maanden op de boerderij, groeien dan – vanwege ruimtegebruik op onze boerderij - elders verder op, worden geslacht en komen terug naar de boerderij om te worden verwerkt in de slagerij en verkocht in de boerderijwinkel). Commercieel omdat de verkoop in de winkel inkomsten oplevert. Eenzelfde mix van redenen is aan de orde bij onze schaapskudde. Onze schapen komen elke winter naar de boerderij om (al dan niet samen met onze geiten) te lammeren. Dit trekt bezoekers, kinderen kunnen zo zelf geboortes meemaken en onze schaapskudde, die wij inzetten in het groenbeheer, blijft in stand. Bij onze exotische dieren is sprake van spontane geboortes. Jonge dieren zijn bedoeld om de groep in stand te houden. Om inteelt te voorkomen en/of nieuw genetisch materiaal in te brengen, ruilen wij dieren met soortgenoten die van elders komen.

7. Wat doen wij aan educatie?

Wij beschouwen educatie als belangrijk onderdeel van onze functie als ontmoetingsplaats. Dat uit zich op verschillende manieren:

- kinderen kunnen op onze boerderij kennis maken met dieren die traditioneel op Nederlandse boerderijen aanwezig zijn. Daarnaast komen ze in aanraking met dieren uit andere delen van de wereld, wat hun blik naar buiten verruimt. Bij de meeste dieren hangen nieuwe educatieve informatieborden. Deze gaan we de komende jaren uitbreiden. Hetzelfde willen we doen bij onze groene en andere activiteiten;
- op onze boerderij laten we zien waar ons voedsel vandaan komt. Dat doen we onder meer met de Eetbare Loper, een wandelpad over het terrein langs verschillende fruit- en andere voedselgewassen die in onze streken voorkomen. Daarnaast hebben we een Bijenhuis met een tiental bijenvolkeren en verkopen we het vlees van de eigen varkens in de boerderijwinkel. Dit vlees wordt op de boerderij zelf verwerkt door een slager. Zo laten we op de boerderij een groot deel van de cyclus van varkensvlees zien: ‘van zaadje tot karbonaadje’. Verder bekijken we de mogelijkheden van een kleine stadstuin c.q. klein voedselbos;
- we hebben bij onze activiteiten een speciaal oog voor cultureel erfgoed. Op onze buitenlocatie het ‘Erica-terrein’ hebben we hoogstamfruitbomen geplant met speciale appel- en perenrassen. In ons dierenbestand kiezen we regelmatig voor bijzondere rassen, mede om deze voor Nederland te behouden.

Aanvullend op deze educatieve basis willen we de komende jaren ook specifiekere vormen van educatie ontwikkelen, gericht op schoolklassen en kinderfeestjes. Volgens plan is het eerste programma hiervoor gereed in 2019.

8. Hoe gaan we om met onze mensen?

Anno december 2018 hebben wij twaalf medewerkers in dienst (8,65 fte). Op plekken in de organisatie die zich daarvoor lenen, bieden wij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt graag kansen op een betaalde baan. Eenmaal bij ons in dienst, bieden we waar mogelijk en nodig coaching en deskundigheidsbevordering aan. Ook kernvrijwilligers komen daarvoor in aanmerking. Dat past bij onze waarden om sterk aan zwak te koppelen en iedereen op Daalhoeve een veilige en geborgen werkplek te bieden. Vanzelfsprekend besteden we daarom ook veel aandacht aan de arbeidsomstandigheden op het gebied van onder meer veilig werken en goede werkkleding. Wij voldoen aan de arbo-richtlijnen en de regelgeving op het gebied van het arbeidsrecht.

We hebben een psychologe in dienst die zich met name richt op groepsbegeleiding: het functioneren van de vrijwilligers en cliënten in de groep. Ook is zij voor hen bij individuele problemen de eerste steun en toeverlaat. Bij ingewikkelde problemen helpt ze cliënten bij de inschakeling van een gespecialiseerde hulpverlenende instantie. Wij streven er de komende jaren naar om dit samenspel met de partnerorganisaties in onze omgeving te verbeteren. Dit geldt ook voor de samenwerking met het sociaal team en de wmo-functionarissen. Wij hebben het gevoel dat de toegevoegde waarde van Daalhoeve op sociaal gebied nog niet optimaal tot zijn recht komt.

Om de sfeer op de werkvloer goed te houden, hanteren wij de zes Gouden boerderijregels:

1. Ik ben klantvriendelijk. Bezoekers doen er toe.
 2. Ik heb respect voor onze bezoekers, voor elkaar, voor onze dieren, voor de spullen van de boerderij en van anderen, voor het milieu, de natuur en de omgeving.
 3. Ik kom met een positieve houding naar de boerderij om gezellig en lekker hard te werken.
 4. Ook ik ben verantwoordelijk voor een goede sfeer en goede gang van zaken. Dat laat ik zien door gemaakte afspraken na te komen en door correct gedrag en net taalgebruik.
 5. Ik praat niet over iemand, maar met elkaar. Ik los problemen op door er over te praten in plaats van te roddelen.
 6. Ik help een ander. Ik pest en negeer niemand, want dat hoort niet thuis op onze boerderij.
- Voor de momenten dat er ondanks deze regels op de werkvloer toch problemen ontstaan, hebben wij een interne klachtenregeling, met de inschakeling van een onafhankelijke en externe vertrouwenspersoon en beoordeling door een onafhankelijke klachtencommissie als laatste stappen.

9. Hoe gaan we om met onze euro's?

De salariskosten van ons personeel en de kosten van scholing en kleding voor personeel en vrijwilligers vormen een grote post op onze begroting. Daarnaast maken wij kosten zoals huur, investeringen in verbetering en onderhoud van gebouw en terrein, energie, diervoeding, inkoop voor de winkel en horeca, verzekeringen en de inschakeling van drie dierenartsen. In 2019 gaat in Daalhoeve in totaal ruim €900.000 om. Daarvan wordt 35% gedekt uit eigen inkomsten uit de omzet van winkel en horeca, gebruikersvergoedingen en externe opdrachten. De rest wordt gedekt door een bijdrage van de gemeente Maastricht voor het realiseren van in totaal 65 dagbestedingsplekken.

Op financieel gebied werken wij aan het langzaam vergroten van het aandeel eigen inkomsten in de totale inkomstenstroom, op voorwaarde dat het karakter van onze boerderij niet verloren gaat. Dit stelt grenzen aan de mogelijkheden als (maatschappelijke) onderneming. Zo willen wij de boerderij laagdrempelig houden en daarom bewust geen entree heffen. Ook moet onze organisatie niet onnodig worden belast door een eventuele groei van activiteiten. Vanwege het succes van onze dagbestedingsplekken gaan we daarom uit van een bestending van onze financiële relatie met de gemeente Maastricht.

10. Waarop richten we ons in de komende jaren?

Ons succes van de laatste jaren rechtvaardigt dat we onze koers niet wezenlijk veranderen. Wel streven we naar meer focus en stabiliteit. Daarom besteden we de komende jaren aan de volgende zaken extra aandacht.

- *Groot worden door klein te blijven.*
Een belangrijke opgave voor de komende jaren is het behouden van het unieke, laagdrempelige en kleinschalige karakter van Daalhoeve. Dit blijft vragen om een beheerste ontwikkeling: wel inspringen en meeliften op kansen die zich voordoen, maar slechts zeer beperkt en alleen binnen de eigen mogelijkheden zelf het initiatief nemen. Door ons succes weten partijen ons te vinden en dreigen we soms te worden overladen. Het is noodzakelijk kritisch te blijven bij vragen en verzoeken van externe partijen. De stabiliteit van onze organisatie staat voor ons de komende jaren voorop (zie hierna).
- *Versterken van de organisatie.*
De snelle groei van de organisatie van Daalhoeve maakt het noodzakelijk de stabiliteit te vergroten. Dit vraagt om aandacht voor tal van organisatorische zaken, van het loon- en functiegebouw tot opleiding en scholing, verdere versterking van de samenwerking met maatschappelijke partners en professionalisering van bedrijfsprocessen. Ook volgen we actief de landelijke ontwikkelingen in de sector van kinderboerderijen op de voet. De komende jaren zijn nieuwe regels te verwachten rond onder meer anti-roken en de deskundigheid van personeel. Eén van de concrete acties op dit gebied is dat wij in 2019 al de eerste stap zullen zetten op weg naar een volledig rookvrije kinderboerderij.
- *Zoeken naar vernieuwende samenwerkingsvormen.*
Een belangrijk uitgangspunt bij de vier pilot-projecten uit het Sociaal Investeringsfonds van de gemeente Maastricht is dat deze elkaar kunnen versterken en elkaars krachten benutten. We staan hier meer dan open voor en willen dit de komende jaren onderzoeken. Ook willen we bekijken hoe we de samenwerking met de andere kinderboerderijen in Maastricht – nu het samen gaan hiervan in elk geval voorlopig van de baan is – kunnen verbeteren. Verder streven wij naar het uitbouwen van het samenspel en de samenwerking met onze partnerorganisaties in het sociale en zorgdomein, inclusief de sociale teams en wmo-functionarissen.
- *Verder verbeteren van de boerderij en het boerderijterrein.*
Wij hebben in 2018 een zesjarenplan vastgesteld met investeringen in het gebouw en het boerderijterrein. De eerste verbeteringen daaruit zijn in 2018 aangebracht met de bouw

van de verblijven voor de servals en otters. Voor de komende jaren staan de volgende verbeteringen op het programma:

- 2019: hoogteparcours en kleuterpad;
- 2020: parkeerplekken op het voorplein (om de parkeeroverlast voor de buurt te verminderen) en demonstratie stadslandbouw, overdekken van het nu nog niet overkapte deel van het achterterras;
- 2021: bouw van een 'hoenderhof' (om ook in geval van vogelgriep kippen te kunnen houden) en een nieuwe stal;
- 2022: uitbreiding van het balanceerpad;
- 2023: het vervangen van tijdelijke bouwsels door definitieve bouwsels door middel van aanpassing van het bestemmingsplan.

11. Tot slot: we doen het samen

Bij alles wat we ons in dit beleidsplan hebben voorgenomen, blijft één ding voorop staan. We deden het altijd al samen en dat blijven we ook in de toekomst doen. Zowel binnen als buiten de organisatie. Met al onze vrijwilligers, met onze partners en met onze omwonenden. Wij doen het met en voor de gemeenschap van Maastricht en omgeving en de bewoners daarvan. Doet u met ons mee?

Heeft u vragen over dit beleidsplan of wilt u over een specifiek onderdeel meer informatie, neem contact met ons op. We staan u graag te woord om u te vertellen wat u wilt weten of sturen u aanvullende informatie.